

استانداردهای بین المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

به نام ایزد پاک

پیشگفتار

انجمن حسابرسان داخلی ایران با هدف تشکیل حسابرسان داخلی کشور؛ گسترش کیفی و کمی خدمات حرفه‌ای؛ تهیه و کمک در تدوین استانداردهای حسابرسی داخلی؛ ارتقای دانش حرفه‌ای اعضا؛ حمایت از حقوق حرفه‌ای اعضا؛ تعامل با تشکل‌های حرفه‌ای منطقه‌ای و بین‌المللی؛ و همکاری با دستگاه‌های ذیربط در تدوین قوانین و مقررات در سال ۱۳۹۱ تاسیس شد. از همان آغاز کار، تهیه و تدوین استانداردهای حسابرسی داخلی در دستور کار انجمن قرار گرفت و گروهی برای تحقق، گردآوری و تهیه آن تشکیل شد. این گروه پس از بررسی‌های لازم، استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی منتشر شده توسط انجمن حسابرسان داخلی آمریکا (IIA) را به عنوان مرجع پایه برگزید. استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی به زبان پارسی برگردانیده شد؛ قوانین و مقررات کشور مورد توجه قرار گرفت؛ و متن پیشنهادی نهایی در کمیته فنی و تدوین استانداردهای حسابرسی داخلی مطرح و بررسی گردید.

انجمن حسابرسان داخلی ایران مفتخر است مجموعه حاضر را در راستای رسالت خود، در اختیار حسابرسان داخلی، استادان و دانشجویان و دیگر علاقمندان قرار می‌دهد.

انجمن حسابرسان داخلی از اعضای کمیته فنی و تدوین استانداردهای حسابرسی داخلی (خانم دکتر حلیمه رحمانی و آقایان مرتضی اسدی، محسن غلامرضایی، مسعود محمدپور، تورج مشتری دوست، دکتر کیهان مهام و دکتر ساسان مهرانی) و همکاری آقای عباس ارباب سلیمانی که در تدوین مجموعه حاضر کوشش فراوان کرده‌اند صمیمانه سپاسگزار است.

تعریف حسابرسی داخلی

تعریف حسابرسی داخلی، هدف اساسی، ماهیت و دامنه حسابرسی داخلی را بیان می کند. حسابرسی داخلی یک فعالیت مستقل و واقع بینانه اطمینان بخشی و مشاوره ای است که برای ارزش افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. حسابرسی داخلی با فراهم ساختن رویکردی سیستماتیک و روش مند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل ، سازمان را در دستیابی به هدف هایش یاری می کند.

انجمن حسابرسان داخلی ایران

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

شماره صفحه

فهرست مطالب

۱	استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی.....
۷	معرفی استانداردهای بین‌المللی.....
۱۱	استانداردهای ویژگی‌های شخصی.....
۱۱	۱۰۰۰- هدف، اختیار و مسئولیت.....
۱۱	تفسیر:.....
۲	۱۰۱۰- به رسمیت شناختن تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها در منشور حسابرسی داخلی.....
۲	۱۱۰۰- استقلال و واقع‌بینی.....
۲	تفسیر:.....
۳	۱۱۱۰- استقلال سازمانی.....
۳	تفسیر:.....
۴	۱۱۱۱- تعامل مستقیم با هیات مدیره.....
۴	۱۱۲۰- واقع‌بینی فردی.....
۴	تفسیر:.....
۴	۱۱۳۰- مخدوش شدن استقلال یا واقع‌بینی حساب‌رسان داخلی.....
۵	تفسیر:.....
۶	۱۲۰۰- خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای.....
۶	۱۲۱۰- خبرگی.....
۶	تفسیر:.....
۷	۱۲۲۰- اعمال مراقبت حرفه‌ای.....
۸	۱۲۳۰- آموزش حرفه‌ای مستمر.....
۸	۱۳۰۰- برنامه بهبود و تضمین کیفیت.....
۸	تفسیر:.....
۹	۱۳۱۰- الزامات برنامه بهبود و تضمین کیفیت.....
۹	۱۳۱۱- ارزیابی‌های درون‌سازمانی.....
۹	تفسیر:.....
۱۰	۱۳۱۲- ارزیابی‌های برون‌سازمانی.....
۱۰	تفسیر:.....
۱۱	۱۳۲۰- گزارشگری درباره برنامه بهبود و تضمین کیفیت.....
۱۱	تفسیر:.....
۱۱	۱۳۲۱- بکارگیری عبارت "طبق استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجام شده است".....
۱۱	تفسیر:.....
۱۲	۱۳۲۲- افشای موارد عدم پیروی.....

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۳	..... استانداردهای اجرای عملیات
۱۳	..... ۲۰۰۰- مدیریت واحد حسابرسی داخلی
۱۳	..... تفسیر:
۱۳	..... ۲۰۱۰- برنامه‌ریزی
۱۴	..... تفسیر:
۱۴	..... ۲۰۲۰- اطلاع‌رسانی و تصویب
۱۵	..... ۲۰۳۰- مدیریت منابع
۱۵	..... تفسیر:
۱۵	..... ۲۰۴۰- سیاستها و روشها
۱۵	..... تفسیر:
۱۵	..... ۲۰۵۰- هماهنگی
۱۶	..... ۲۰۶۰- گزارشگری به مدیران ارشد و هیات مدیره
۱۶	..... تفسیر:
۱۶	..... ۲۰۷۰- عرضه‌کننده برون‌سازمانی خدمات و مسئولیت سازمانی در قبال حسابرسی داخلی
۱۶	..... تفسیر:
۱۶	..... ۲۱۰۰- ماهیت کار
۱۷	..... ۲۱۱۰- راهبری
۱۷	..... ۲۱۲۰- مدیریت ریسک
۱۷	..... تفسیر:
۱۹	..... ۲۱۳۰- کنترل
۲۰	..... ۲۲۰۰- برنامه‌ریزی کار
۲۰	..... ۲۲۰۱- ملاحظات برنامه‌ریزی
۲۱	..... ۲۲۱۰- اهداف کار
۲۱	..... ۲۲۲۰- دامنه کار
۲۲	..... ۲۲۳۰- تخصیص منابع
۲۲	..... ۲۲۴۰- دستورالعمل‌ها
۲۳	..... ۲۳۰۰- اجرای کار
۲۳	..... ۲۳۱۰- شناسایی اطلاعات
۲۳	..... تفسیر:
۲۳	..... ۲۳۲۰- تجزیه و تحلیل و ارزیابی
۲۳	..... ۲۳۳۰- مستندسازی اطلاعات
۲۴	..... ۲۳۴۰- سرپرستی کار
۲۴	..... تفسیر:
۲۵	..... ۲۴۰۰- اطلاع‌رسانی نتایج
۲۵	..... ۲۴۱۰- محتوای اطلاع‌رسانی
۲۵	..... تفسیر:
۲۶	..... ۲۴۲۰- کیفیت اطلاع‌رسانیها

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۶	اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها.....	۲۴۲۱-
۲۷	بکارگیری عبارت "طبق استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی انجام شده است".....	۲۴۳۰-
۲۷	افشای موارد عدم پیروی.....	۲۴۳۱-
۲۷	انتشار نتایج.....	۲۴۴۰-
۲۷	تفسیر:.....	
۲۸	اظهارنظرهای کلی.....	۲۴۵۰-
۲۸	تفسیر:.....	
۲۹	پایش پیشرفت.....	۲۵۰۰-
۲۹	اطلاع‌رسانی در زمینه پذیرش ریسک‌ها.....	۲۶۰۰-
۳۰	تفسیر:.....	
۳۱	تعاریف.....	

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

معرفی استانداردهای بین‌المللی

حسابرسی داخلی در محیط‌های قانونی و فرهنگی گوناگون؛ در سازمانهایی با هدف، اندازه، پیچیدگی و ساختار متفاوت؛ و توسط کارکنان سازمان یا از طریق برون‌سپاری انجام می‌شود. هر چند وجود این‌گونه تفاوتها، بر نحوه انجام حسابرسی داخلی در یک محیط خاص تأثیر می‌گذارد، پیروی از استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجمن حساب‌رسان داخلی آمریکا (استانداردها) برای ایفای مسئولیتهای حساب‌رسان داخلی و واحد حسابرسی داخلی، ضروری است. اگر قوانین یا مقررات، حساب‌رسان داخلی یا واحد حسابرسی داخلی را از پیروی از بخشهای مشخصی از استانداردها منع کند، حساب‌رسان داخلی ملزمند این موضوع را به نحو مناسب افشا کنند، و مفاد سایر بخشها را به‌طور کامل رعایت نمایند.

اگر استانداردها همراه با سایر استانداردهای انتشار یافته توسط مراجع معتبردیگر بکار گرفته شوند، استفاده از سایر استانداردها را می‌توان حسب مورد در اطلاع‌رسانیهای حسابرسی داخلی لحاظ کرد. در چنین مواردی، اگر بین استانداردهای بین‌المللی و سایر استانداردها ناسازگاری‌هایی وجود داشته باشد، حساب‌رسان داخلی و واحد حسابرسی داخلی ملزم به پیروی از استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی می‌باشند و ممکن است در صورتی که جنبه الزامی بودن سایر استانداردها بیشتر باشد، از سایر استانداردها پیروی کنند.

اهداف استانداردها عبارتند از:

- ۱) تشریح اصول اساسی که نحوه اجرای حسابرسی داخلی را بیان می‌کنند.
- ۲) ایجاد چارچوبی برای انجام و ترویج طیف گسترده‌ای از حسابرسی داخلی ارزش‌افزا.
- ۳) تعیین مبنایی برای ارزیابی عملکرد حسابرسی داخلی.
- ۴) ارتقای فرایندها و عملکردهای سازمانی.

یک

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- استانداردهای بین‌المللی الزاماتی اجباری و اصول محور می‌باشند که از موارد زیر تشکیل می‌شوند:
- بیانیه‌های الزامات اساسی که مربوط به انجام حسابرسی داخلی به صورت حرفه‌ای و ارزیابی اثربخشی عملکرد آن است و در عرصه بین‌المللی توسط همه واحدهای حسابرسی داخلی و هر یک از حسابرسان داخلی قابل اجرا است؛ و
  - تفسیرها، که اصطلاحات و مفاهیم بکار رفته در بیانیه‌ها را روشن می‌کنند.

در این استانداردها، برخی از اصطلاحات با معانی خاصی بکار رفته است که در تعاریف منعکس شده‌اند.

برای درک و بکارگیری درست استانداردها لازم است بیانیه‌ها و تفسیرها به همراه معانی خاص مندرج در تعاریف، در نظر گرفته شوند.

ساختار استانداردها به دو بخش، استانداردهای “ویژگی‌های شخصی” و استانداردهای “اجرای عملیات” تقسیم می‌شود. استانداردهای ویژگی‌های شخصی به بیان ویژگی‌های واحدهای حسابرسی داخلی و مجریان حسابرسی داخلی می‌پردازند. استانداردهای اجرای عملیات، ماهیت حسابرسی داخلی را توصیف می‌کنند و معیارهایی کیفی را ارائه می‌نمایند که ارزیابی خدمات حسابرسی داخلی، بر مبنای آنها انجام می‌شود. استانداردهای ویژگی‌های شخصی و اجرای عملیات برای بکارگیری در همه خدمات حسابرسی داخلی طراحی شده‌اند.

افزون بر این، استانداردهای پیاده‌سازی نیز به منظور بیان چگونگی بکارگیری استانداردهای ویژگی‌های شخصی و استانداردهای اجرای عملیات، از طریق معرفی الزامات کاربردی در فعالیتهای اطمینان‌بخشی (الف) یا مشاوره‌ای (م)، ارائه شده‌اند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

خدمات اطمینان‌بخشی متضمن ارزیابی واقع‌بینانه حسابرس داخلی از شواهد برای اظهارنظر یا نتیجه‌گیریهای مستقل درباره واحد تجاری، عملیات، وظایف، فرایند، سیستم یا دیگر موضوعات می‌باشند. ماهیت و دامنه خدمات اطمینان‌بخشی توسط حسابرس داخلی تعیین می‌گردد. عموماً سه طرف در خدمات اطمینان‌بخشی مشارکت دارند: (۱) فرد یا گروهی که به طور مستقیم با واحد تجاری، عملیات، فرایند، یا دیگر موضوعات مدنظر درگیر هستند، یعنی مسئول فرایند، (۲) فرد یا گروهی که عمل ارزیابی را انجام می‌دهند، یعنی حسابرس داخلی، و (۳) فرد یا گروهی که از ارزیابی انجام شده بهره می‌برند، یعنی استفاده‌کننده.

خدمات مشاوره‌ای، جنبه توصیه‌ای دارند و عموماً بنا به درخواست متقاضی انجام می‌شوند. ماهیت و دامنه خدمات مشاوره‌ای، طبق توافق با متقاضی تعیین می‌گردد. عموماً دو گروه در خدمات مشاوره‌ای مشارکت دارند: (۱) فرد یا گروه مشاوره دهنده، یعنی حسابرس داخلی و (۲) فرد یا گروه درخواست کننده و گیرنده مشاوره، یعنی متقاضی. حسابرس داخلی هنگام انجام خدمات مشاوره‌ای، واقع‌بینی خود را حفظ می‌کند و مسئولیتهای مدیران اجرایی را برای خود قائل نمی‌شود.

دامنه شمول استانداردها، همه حسابرسان داخلی و همه واحدهای حسابرسی داخلی را دربرمی‌گیرد. همه حسابرسان داخلی موظف به تبعیت از استانداردهای مرتبط با واقع‌بینی فردی، خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای می‌باشند. همچنین، حسابرسان داخلی موظف به رعایت استانداردهای مربوط به انجام وظایف شغلی خود هستند. مدیران حسابرسی داخلی در رابطه با این که استانداردها در مجموع رعایت می‌شوند یا نه، مسئولیت دارند.

بازنگری و تدوین استانداردها، فرایندی مستمر است. هیات تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی، پیش از انتشار استانداردها، اقدام به کسب مشورت و نظرخواهی گسترده‌ای می‌کند. این اقدامات شامل دعوت از صاحب‌نظران سراسر جهان به مشارکت در فرایند نظرخواهی

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

در مورد پیش‌نویس‌ها است. تمام پیش‌نویس‌ها در سایت انجمن حساب‌برسان داخلی منتشر می‌شوند و به موازات آن، به سایر انجمن‌های حسابرسی داخلی نیز ارسال می‌گردند.

دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را درباره استانداردها، می‌توانید به آدرس زیر ارسال کنید:

Email: guidance@theiia.org

دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را درباره ترجمه استانداردها، می‌توانید به آدرس زیر ارسال کنید:

Email: guidance@iaia.org.ir

چهار

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

استانداردهای ویژگی‌های شخصی

۱۰۰۰- هدف، اختیار و مسئولیت

هدف، اختیار و مسئولیت واحد حسابرسی داخلی باید در انطباق با تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها، در منشور حسابرسی داخلی تعیین شود. مدیر واحد حسابرسی داخلی باید به‌طور ادواری منشور حسابرسی داخلی را بازنگری و آن را برای تصویب، به مدیران ارشد و هیات مدیره ارائه کند.

تفسیر:

منشور حسابرسی داخلی سندی است رسمی که هدف، اختیار و مسئولیت واحد حسابرسی داخلی را تشریح می‌کند. در منشور حسابرسی داخلی، جایگاه واحد حسابرسی داخلی در سازمان، شامل ماهیت رابطه گزارشگری مدیر واحد حسابرسی داخلی با هیات مدیره؛ مجوز دسترسی به سوابق، کارکنان و داراییهای عینی مرتبط با انجام کار؛ و تعریف و دامنه فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی مشخص می‌شود. تصویب نهایی منشور حسابرسی داخلی برعهده هیات مدیره است.

۱۰۰۰ الف- ماهیت خدمات اطمینان‌بخشی که به سازمان عرضه می‌شود باید در منشور حسابرسی

داخلی تعریف شده باشد. اگر خدمات اطمینان‌بخشی به اشخاصی خارج از سازمان

ارائه شود، ماهیت این خدمات نیز باید در منشور حسابرسی داخلی تعیین گردد.

۱۰۰۰ م- ماهیت خدمات مشاوره‌ای باید در منشور حسابرسی داخلی تعریف شود.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۰۱۰- به رسمیت شناختن تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها در منشور حسابرسی داخلی

ماهیت الزام‌آور تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها باید در منشور حسابرسی داخلی به روشنی بیان شود. مدیر واحد حسابرسی داخلی در مورد تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها با مدیران ارشد و هیات مدیره گفتگو می‌کند.

۱۱۰۰- استقلال و واقع‌بینی

واحد حسابرسی داخلی باید مستقل باشد و حسابرسان داخلی باید در انجام کارهای خود، واقع‌بین باشند.

تفسیر:

استقلال به معنای رهایی از قیود و شروطی است که توانایی واحد حسابرسی داخلی را برای انجام غیرجانبدارانه مسئولیت‌هایش تهدید می‌کند. مدیر واحد حسابرسی داخلی، برای دستیابی به میزان استقلال لازم برای ایفای مسئولیت‌های واحد حسابرسی داخلی به گونه‌ای اثربخش، دسترسی مستقیم و نامحدود به مدیران ارشد و هیات مدیره دارد. این موضوع از طریق یک رابطه گزارشگری دو سویه قابل تحقق است. عوامل تهدیدکننده استقلال فردی حسابرسان داخلی، استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی و استقلال گروه حسابرسی داخلی در یک کار باید مدیریت شوند.

واقع‌بینی، نگرشی ذهنی و بدون جانبداری است که به حسابرسان داخلی اجازه می‌دهد به گونه‌ای یک کار حسابرسی داخلی را انجام دهند که به نتیجه کار خود باور داشته باشند و کیفیت خدمات آنان، مورد مصالحه قرار نگیرد. واقع‌بینی مستلزم این است که قضاوت حسابرسان داخلی در مورد

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

مسائل کاری حسابرسی داخلی تحت تاثیر قضاوت‌های دیگران قرار نگیرد. عوامل تهدیدکننده واقع‌بینی باید در سطوح فردی، گروهی، وظیفه‌ای و سازمانی مدیریت شوند.

۱۱۱۰- استقلال سازمانی

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید به رده‌ای از مدیریت در سازمان گزارش کند که به واحد حسابرسی داخلی اجازه می‌دهد مسئولیت‌هایش را ایفا نماید. مدیر واحد حسابرسی داخلی باید دست کم سالی یک بار مراتب تأیید استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی را به هیات مدیره اعلام کند.

تفسیر:

استقلال سازمانی، زمانی به گونه‌ای اثربخش حاصل می‌شود که مدیر واحد حسابرسی داخلی به هیات مدیره گزارش کند. گزارشگری به هیات مدیره، برای مثال، به موارد زیر منجر می‌شود:

- تصویب منشور حسابرسی داخلی؛
- تصویب برنامه حسابرسی داخلی ریسک محور؛
- تصویب بودجه و منابع حسابرسی داخلی؛
- دریافت دیدگاه‌های مدیر واحد حسابرسی داخلی در مورد عملکرد واحد حسابرسی داخلی با توجه به برنامه واحد حسابرسی داخلی و سایر موضوعات؛
- تصویب تصمیم‌گیری‌های مربوط به عزل و نصب مدیر واحد حسابرسی داخلی؛
- تصویب حقوق و مزایای مدیر واحد حسابرسی داخلی؛ و
- پرس و جو از مدیران اجرایی و مدیر حسابرسی داخلی برای مشخص شدن این موضوع که آیا محدودیت‌های نامناسبی در دامنه کار یا منابع وجود دارد یا خیر.

۱۱۱۰ الف-۱- در تعیین دامنه کار، چگونگی انجام فعالیتها و اطلاع‌رسانی نتایج کار حسابرسی داخلی نباید هیچگونه دخالتی صورت پذیرد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۱۱- تعامل مستقیم با هیات مدیره

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید با هیات مدیره ارتباط و تعامل مستقیم داشته باشد.

۱۱۲- واقع‌بینی فردی

حسابرسان داخلی باید نگرشی غیر مغرضانه و بدون سوگیری داشته باشند و از هر گونه تضاد منافع پرهیز نمایند.

تفسیر:

تضاد منافع به موقعیتی گفته می‌شود که در آن، حسابرس داخلی، که در جایگاه امین و معتمد قرار دارد، دارای منفعت شخصی یا حرفه‌ای است. این گونه منافع می‌تواند انجام غیرمغرضانه وظایف حسابرسان داخلی را دشوار سازد. حتی اگر عملی غیراخلاقی یا نادرست از حسابرسان داخلی سر نزند، باز هم تضاد منافع به وجود می‌آید. تضاد منافع ممکن است حسابرسان داخلی را در ظاهر، افرادی نادرستکار جلوه دهد که این مسأله می‌تواند اعتماد به حسابرس داخلی، واحد حسابرسی داخلی و حرفه حسابرسی داخلی را کاهش دهد. تضاد منافع می‌تواند به تواناییهای فردی حسابرسان داخلی برای انجام واقع‌بینانه وظایف و مسئولیت‌هایشان آسیب برساند.

۱۱۳- مخدوش شدن استقلال یا واقع‌بینی حسابرسان داخلی

اگر استقلال یا واقع‌بینی حسابرسان داخلی در واقع یا در ظاهر مخدوش شود، جزئیات این خدشه باید برای اشخاص ذیربط افشا شود. چگونگی افشای این موضوع به خدشه‌ای بستگی دارد که به وجود آمده است.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر:

مخدوش شدن استقلال سازمانی و واقع‌بینی فردی می‌تواند شامل مواردی چون تضاد منافع شخصی، محدودیت در دامنه کار حسابرسی داخلی، محدودیت در دسترسی به سوابق، کارکنان، و داراییها و محدودیت در منابعی مانند بودجه باشد، گرچه به این موارد محدود نمی‌شود.

تعیین اشخاص ذیربطی که جزئیات خدشه به استقلال یا واقع‌بینی باید برای آنان افشا شود، به انتظارات از واحد حسابرسی داخلی و مسئولیتهای مدیر حسابرسی داخلی در قبال مدیران ارشد و هیات مدیره، مطابق با آنچه در منشور حسابرسی داخلی آمده است و نیز ماهیت خدشه به وجود آمده، بستگی دارد.

۱۱۳۰ الف ۱- حسابرسان داخلی باید از ارزیابی عملیاتی که در گذشته در آن مسئولیت داشته‌اند، پرهیز کنند. چنانچه حسابرس داخلی، خدمات اطمینان‌بخشی خود را به فعالیتی معطوف نماید که در سال گذشته مسئولیت آن را داشته است، چنین تصور می‌شود که واقع‌بینی مخدوش شده است.

۱۱۳۰ الف ۲- ارائه خدمات اطمینان‌بخشی به فعالیتهایی که مسئولیت آن بر عهده مدیر حسابرسی داخلی بوده است باید با نظارت شخصی خارج از واحد حسابرسی داخلی انجام شود.

۱۱۳۰ م ۱- حسابرسان داخلی می‌توانند در رابطه با عملیاتی که در گذشته مسئولیت آنها را داشته‌اند، به ارائه خدمات مشاوره‌ای پردازند.

۱۱۳۰ م ۲- اگر حسابرسان داخلی درباره خدمات مشاوره‌ای پیشنهادی، با عوامل بالقوه مخدوش‌کننده استقلال یا واقع‌بینی مواجه شوند باید موضوع را پیش از پذیرش کار به اطلاع متقاضی برسانند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۲۰۰- خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای

خدمات حسابرسی داخلی باید با خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای انجام شود.

۱۲۱۰- خبرگی

حسابرسان داخلی باید از دانش، مهارتها و دیگر صلاحیتهای لازم برای انجام مسئولیتهای فردی، برخوردار باشند. در واحد حسابرسی داخلی باید در مجموع، دانش، مهارتها و دیگر صلاحیتهای لازم برای انجام وظایف وجود داشته باشد یا کسب شود.

تفسیر:

دانش، مهارتها و دیگر صلاحیتهای اصطلاحی جامع است که به خبرگی حرفه‌ای مورد نیاز حسابرسان داخلی برای انجام اثربخش مسئولیتهای حرفه‌ای گفته می‌شود. به حسابرسان داخلی توصیه می‌شود که خبرگی خود را با کسب مدارک و گواهینامه‌های حرفه‌ای مناسب مانند عنوان “حسابرس داخلی خبره” و عناوین دیگری که انجمن حسابرسان داخلی و سایر مراجع حرفه‌ای ذیصلاح عرضه می‌کنند، نشان دهند.

۱۲۱۰ الف ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی در صورتی که حسابرسان داخلی، دانش، مهارتها یا دیگر صلاحیتهای لازم را برای انجام یک کار یا بخشی از یک کار نداشته باشند باید از اشخاص ذیصلاح، کمک و مشورت بگیرد.

۱۲۱۰ الف ۲- حسابرسان داخلی باید دانش کافی برای ارزیابی ریسک‌تقلب و نحوه مدیریت این ریسک توسط سازمان را داشته باشند، اما انتظار نمی‌رود خبرگی آنان در حد فردی باشد که مسئولیت اصلی وی، کشف و پی‌جویی‌تقلب است.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۲۱۰ الف ۳- حساب‌برسان داخلی باید دانش کافی درباره ریسک‌ها و کنترل‌های اصلی فناوری اطلاعات و تکنیک‌های حسابرسی فناوری محور موجود برای انجام کارهای محول، داشته باشند. با این وجود، از همه حساب‌برسان داخلی انتظار نمی‌رود در این زمینه به اندازه فردی خبره باشند که مسئولیت اصلی وی، حسابرسی فناوری اطلاعات است.

۱۲۱۰ م ۱- اگر مدیر واحد حسابرسی داخلی تشخیص دهد که حساب‌برسان داخلی، دانش، مهارت‌ها یا دیگر صلاحیت‌های لازم را برای انجام بخشی از یک کار یا همه آن ندارند باید از پذیرش آن کار خودداری کند یا از دیگر اشخاص ذیصلاح، کمک و مشورت بگیرد.

۱۲۲۰- اعمال مراقبت حرفه‌ای

حساب‌برسان داخلی باید با اعمال دقت و مهارتی کار کنند که از یک حساب‌برسان داخلی به نسبت محتاط و متخصص انتظار می‌رود. اعمال مراقبت حرفه‌ای به معنای لغزش ناپذیری نیست.

۱۲۲۰ الف ۱- حساب‌برسان داخلی در اعمال مراقبت حرفه‌ای باید موارد زیر را در نظر داشته باشند:

- حجم کار لازم برای دستیابی به اهداف مورد نظر؛
- پیچیدگی و اهمیت نسبی موضوعاتی که روشهای اطمینان‌بخشی در مورد آنها بکار گرفته می‌شوند؛
- کفایت و اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل؛
- احتمال رخداد اشتباهات، تقلب‌ها یا موارد عدم رعایت بااهمیت؛
- هزینه خدمات اطمینان‌بخشی در مقایسه با منافع بالقوه آن.

۱۲۲۰ الف ۲- حساب‌برسان داخلی در اعمال مراقبت حرفه‌ای باید بهره‌گیری از حسابرسی فناوری محور و دیگر تکنیک‌های تحلیل داده‌ها را مورد توجه قرار دهند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۲۲۰ الف ۳- حساب‌رسان داخلی باید نسبت به ریسک‌های عمده‌ای هشیار باشند که ممکن است اهداف، عملیات، یا منابع را تحت تأثیر قرار دهند. با این وجود، روش‌های اطمینان‌بخشی، به تنهایی، حتی هنگامی که با مراقبت حرفه‌ای اعمال می‌شوند، تشخیص همه ریسک‌های عمده را تضمین نمی‌کنند.

۱۲۲۰ م ۱- حساب‌رسان داخلی برای اعمال مراقبت حرفه‌ای در جریان ارائه یک خدمت مشاوره‌ای باید موارد زیر را در نظر داشته باشند:

- نیازها و انتظارات متقاضیان، شامل ماهیت، زمانبندی و اطلاع‌رسانی نتایج کار؛
- پیچیدگی نسبی و میزان کار مورد نیاز برای دستیابی به اهداف مورد نظر؛ و
- هزینه خدمات مشاوره‌ای در مقایسه با منافع بالقوه آن.

۱۲۳۰- آموزش حرفه‌ای مستمر

حساب‌رسان داخلی باید دانش، مهارت‌ها و دیگر صلاحیت‌های خود را از طریق آموزش حرفه‌ای مستمر ارتقا بخشند.

۱۳۰۰- برنامه بهبود و تضمین کیفیت

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای را برای بهبود و تضمین کیفیت، به گونه‌ای تدوین و حفظ کند که همه ابعاد کارکرد حسابرسی داخلی را پوشش دهد.

تفسیر:

برنامه بهبود و تضمین کیفیت، به منظور ارزیابی میزان پیروی واحد حسابرسی داخلی از تعریف حسابرسی داخلی و استانداردها و ارزیابی میزان رعایت آیین رفتار حرفه‌ای توسط

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

حسابرسان داخلی، طراحی می‌شود. این برنامه همچنین، کارایی و اثربخشی واحد حسابرسی داخلی را ارزیابی و فرصتهای بهبود را مشخص می‌کند.

۱۳۱۰- الزامات برنامه بهبود و تضمین کیفیت

برنامه بهبود و تضمین کیفیت باید شامل ارزیابیهای درون‌سازمانی و برون‌سازمانی، هر دو، باشد.

۱۳۱۱- ارزیابیهای درون‌سازمانی

ارزیابیهای درون‌سازمانی باید شامل موارد زیر باشد:

- نظارت مستمر بر عملکرد واحد حسابرسی داخلی؛ و
- خودارزیابیهای ادواری، یا ارزیابی توسط سایر کارکنان سازمان که دانش کافی درباره عملیات حسابرسی داخلی دارند.

تفسیر:

نظارت مستمر، جزء لاینفک سرپرستی، بررسی و اندازه‌گیری عملکرد روزمره در واحد حسابرسی داخلی است. نظارت مستمر در سیاست‌ها و روش‌های معمول که به منظور مدیریت واحد حسابرسی داخلی بکار گرفته می‌شوند نهادینه شده و از فرایندها، ابزارها و اطلاعاتی بهره می‌برد که برای ارزیابی میزان پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها ضروری است.

ارزیابیهای ادواری برای ارزیابی میزان پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها انجام می‌شود.

برخورداری از دانش کافی درباره عملیات حسابرسی داخلی مستلزم آن است که دست‌کم شناختی از تمام عناصر “چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی” وجود داشته باشد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۳۱۲- ارزیابی‌های برون‌سازمانی

ارزیابی‌های برون‌سازمانی باید دست کم هر پنج سال یک بار توسط یک ارزیاب یا یک گروه ارزیابی مستقل و واجد شرایط انجام شود. مدیر واحد حسابرسی داخلی باید در موارد زیر با هیات مدیره گفتگو کند:

- شکل و دفعات ارزیابی برون‌سازمانی؛ و
- صلاحیت و استقلال ارزیاب یا گروه ارزیابی برون‌سازمانی، شامل هر گونه تضاد منافع بالقوه.

تفسیر:

ارزیابی‌های برون‌سازمانی می‌تواند به شکل یک ارزیابی کاملاً برون‌سازمانی یا یک خودارزیابی برون‌سازمانی که به تأیید ارزیابان مستقل برون‌سازمانی می‌رسد، انجام شود. یک ارزیاب یا گروه ارزیابی واجد شرایط، صلاحیت‌های خود را در دو زمینه نشان می‌دهد: انجام حرفه‌ای حسابرسی داخلی و فرایند ارزیابی برون‌سازمانی. صلاحیت می‌تواند از ترکیب تجربه با آموخته‌های نظری حاصل شود. تجارب بدست آمده در سازمان‌هایی که به لحاظ اندازه، پیچیدگی، نوع صنعت و مسائل فنی، مشابه هستند، ارزشمندتر از تجربه کاری کمتر مرتبط می‌باشد. در مواردی که ارزیابی توسط یک گروه انجام می‌شود، نیازی نیست که همه اعضای گروه، واجد همه تخصص‌های لازم باشند؛ در حقیقت این گروه ارزیابی است که در مجموع باید واجد صلاحیت‌های لازم باشد. مدیر حسابرسی داخلی برای ارزیابی این که آیا ارزیاب یا گروه ارزیابی از تخصص کافی برخوردار هستند تا واجد شرایط قلمداد شوند به قضاوت حرفه‌ای خود اتکا می‌کند.

منظور از یک ارزیاب یا گروه ارزیابی مستقل این است که ارزیاب یا گروه ارزیابی، تضاد منافع واقعی یا ظاهری نداشته باشند و تحت کنترل یا جزیی از تشکیلاتی نباشند که واحد حسابرسی داخلی به آن تعلق دارد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۳۲۰- گزارشگری درباره برنامه بهبود و تضمین کیفیت

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید نتایج بدست آمده از برنامه بهبود و تضمین کیفیت را به اطلاع مدیران ارشد و هیات مدیره برساند.

تفسیر:

شکل، محتوا و تناوب اطلاع‌رسانی نتایج برنامه بهبود و تضمین کیفیت از طریق گفتگو با مدیران ارشد و هیات مدیره و با توجه به مسئولیتهای واحد حسابرسی داخلی و مدیر واحد حسابرسی داخلی مطابق با محتوای منشور حسابرسی داخلی، تعیین می‌شود. نتایج ارزیابیهای برون‌سازمانی و ارزیابیهای ادواری درون‌سازمانی به محض تکمیل و نتایج نظارت مستمر دست‌کم سالی یکبار گزارش می‌شود تا پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و این استانداردها، آشکار شود. نتایج، شامل ارزیابی شخص ارزیاب یا گروه ارزیابی از میزان رعایت موضوعات مذکور می‌باشد.

۱۳۲۱- بکارگیری عبارت "طبق استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجام شده است"

مدیر واحد حسابرسی داخلی تنها هنگامی می‌تواند اعلام کند حسابرسی داخلی، طبق استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجام شده است که نتایج حاصل از برنامه بهبود و تضمین کیفیت، از این موضوع پشتیبانی کند.

تفسیر:

واحد حسابرسی داخلی، زمانی طبق استانداردها عمل کرده است که به دستاوردهای موصوف در تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها، دست یافته باشد. نتایج حاصل از برنامه بهبود و تضمین کیفیت، شامل نتایج حاصل از ارزیابیهای درون و برون‌سازمانی است. برای آن

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

قسمت از فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی که دست کم ۵ سال از عمر آن می‌گذرد، نتایج ارزیابی برون‌سازمانی تهیه می‌شود.

۱۳۲۲- افشای موارد عدم پیروی

در مواردی که عدم پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای یا استانداردها بر دامنه و عملکرد کلی واحد حسابرسی داخلی تأثیر می‌گذارد، مدیر واحد حسابرسی داخلی باید موارد عدم پیروی و اثر آن را به اطلاع مدیران ارشد و هیات مدیره برساند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

استانداردهای اجرای عملیات

۲۰۰۰- مدیریت واحد حسابرسی داخلی

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید واحد حسابرسی داخلی را به گونه‌ای اثربخش مدیریت کند تا ارزش‌آفرینی آن برای سازمان محقق شود.

تفسیر:

واحد حسابرسی داخلی زمانی به گونه‌ای اثربخش مدیریت شده است که:

- نتایج کار حسابرسی داخلی، هدف و مسئولیتهای مندرج در منشور حسابرسی داخلی را محقق سازد؛
- واحد حسابرسی داخلی از الزامات تعریف حسابرسی داخلی و استانداردها پیروی کند؛ و
- اشخاصی که عهده‌دار بخشی از فعالیت حسابرسی داخلی هستند، از آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها پیروی کنند.

واحد حسابرسی داخلی، هنگامی برای سازمان (و ذینفعان آن) ارزش‌آفرین است که خدمات اطمینان‌بخشی واقع‌بینانه و سودمندی را عرضه نماید و در اثربخشی و کارایی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل، نقش‌آفرینی کند.

۲۰۱۰- برنامه‌ریزی

مدیر واحد حسابرسی داخلی برای تعیین اولویتهای واحد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای ریسک‌محور و سازگار با اهداف سازمان تدوین کند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر:

مدیر واحد حسابرسی داخلی مسئول تدوین برنامه حسابرسی ریسک محور است. مدیر واحد حسابرسی داخلی، چارچوب مدیریت ریسک سازمان را، شامل بهره‌گیری از سطوح ریسک پذیری تعیین‌شده توسط مدیران اجرایی برای فعالیتهای یک سازمان یا بخشهای گوناگون در نظر می‌گیرد. در صورت نبود چنین چارچوبی، مدیر واحد حسابرسی داخلی پس از دریافت دیدگاه‌های مدیران ارشد و هیات مدیره، قضاوت خود را در مورد ریسک‌ها، بکار می‌بندد. وی، در صورت لزوم و در واکنش به بروز تغییرات در کسب و کار، ریسک‌ها، عملیات، برنامه‌ها، سیستم‌ها و کنترل‌های سازمان باید برنامه را بازنگری و تعدیل کند.

۲۰۱۰ الف ۱- برنامه کاری واحد حسابرسی داخلی باید مبتنی بر ارزیابی مدون ریسک‌ها باشد که دست‌کم سالی یک بار انجام می‌شود. در این فرایند، دیدگاه‌های مدیران ارشد و هیات مدیره باید مورد توجه قرار گیرد.

۲۰۱۰ الف ۲- مدیر واحد حسابرسی داخلی باید انتظارات مدیران ارشد، هیات مدیره و سایر ذینفعان را در مورد اظهارنظرها و دیگر نتایج کار حسابرسان داخلی مشخص کند و آنها را مورد توجه قرار دهد.

۲۰۱۰ م ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی در پذیرش خدمات مشاوره‌ای، ظرفیت این خدمات را برای بهبود مدیریت ریسک‌ها، ارزش آفرینی و بهبود عملیات سازمان، مورد توجه قرار می‌دهد.

۲۰۲۰- اطلاع‌رسانی و تصویب

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید برنامه‌های کاری و منابع مورد نیاز واحد حسابرسی داخلی را، شامل تغییرات عمده آن طی دوره، برای بررسی و تصویب، به اطلاع مدیران ارشد و هیات مدیره برساند. وی همچنین باید تاثیر محدودیت در منابع را اطلاع‌رسانی نماید.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۰۳۰- مدیریت منابع

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید از مناسب و کافی بودن منابع برای دستیابی به برنامه مصوب و استفاده از منابع به گونه‌ای اثربخش، اطمینان حاصل کند.

تفسیر:

واژه مناسب، به ترکیب دانش، مهارتها و دیگر صلاحیتهای مورد نیاز برای انجام برنامه حسابرسی داخلی و واژه کافی، به کمیت منابع مورد نیاز برای تکمیل برنامه گفته می‌شود. زمانی از منابع به گونه‌ای اثربخش استفاده شده است که به روشی بهینه، دستیابی به برنامه مصوب میسر شود.

۲۰۴۰- سیاستها و روشها

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید برای هدایت واحد حسابرسی داخلی، سیاستها و روشهای مناسبی را برقرار کند.

تفسیر:

شکل و محتوای سیاستها و روشها، به اندازه و ساختار واحد حسابرسی داخلی و پیچیدگی کار آن بستگی دارد.

۲۰۵۰- هماهنگی

مدیر واحد حسابرسی داخلی، به منظور حصول اطمینان از پوشش مناسب و کاهش دوباره‌کاریها، با دیگر عرضه‌کنندگان خدمات اطمینان‌بخشی و مشاوره‌ای درون‌سازمانی و برون‌سازمانی تبادل نظر می‌کند و هماهنگیهای لازم را انجام می‌دهد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۰۶۰- گزارشگری به مدیران ارشد و هیات مدیره

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید به صورت ادواری گزارشی را در مورد هدف، اختیار، مسئولیت و عملکرد خود در خصوص برنامه حسابرسی داخلی به مدیران ارشد و هیات مدیره ارائه کند.

این گزارش همچنین باید شامل موضوعات در معرض ریسک و مسائل کنترلی شامل ریسک‌های تقلب، مسائل راهبری و دیگر موضوعات مورد درخواست مدیران ارشد و هیات مدیره باشد.

تفسیر:

تناوب و محتوای گزارشگری، در گفتگو با مدیران ارشد و هیات مدیره تعیین می‌شود و به اهمیت اطلاعاتی که اطلاع‌رسانی می‌شود و فوریت اقدامات مرتبطی بستگی دارد که توسط مدیران ارشد و هیات مدیره صورت می‌گیرد.

۲۰۷۰- عرضه‌کننده برون‌سازمانی خدمات و مسئولیت سازمانی در قبال حسابرسی داخلی

هنگامی که یک عرضه‌کننده برون‌سازمانی خدمات، مسئولیت انجام حسابرسی داخلی را بر عهده می‌گیرد باید سازمان را از این مسئله آگاه سازد که مسئولیت ایجاد و حفظ یک واحد حسابرسی داخلی مؤثر بر عهده سازمان است.

تفسیر:

این مسئولیت در برنامه بهبود و تضمین کیفیت، که ارزیابی میزان پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها را دربرمی‌گیرد، آشکار می‌شود.

۲۱۰۰- ماهیت کار

واحد حسابرسی داخلی باید با بکارگیری رویکردی سیستماتیک و روش مند، فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را ارزیابی و در بهبود آن ایفای نقش کند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۱۱۰- راهبری

واحد حسابرسی داخلی باید فرایند راهبری را ارزیابی و توصیه‌های مناسبی را برای بهبود آن، در راستای تحقق اهداف زیر ارائه کند:

- ترویج اصول و ارزشهای اخلاقی مناسب در سازمان؛
- تضمین مدیریت عملکرد سازمانی مناسب و پاسخگویی؛
- اطلاع‌رسانی مربوط به ریسک و کنترل به حوزه‌های ذیربط در سازمان؛ و
- هماهنگی فعالیتها و تبادل اطلاعات بین هیات مدیره، حسابرسان مستقل و داخلی و مدیران اجرایی.

۲۱۱۰ الف ۱- واحد حسابرسی داخلی باید طراحی، استقرار و اثربخشی اهداف، برنامه‌ها و فعالیتهای مرتبط با اصول اخلاقی سازمان را ارزیابی کند.

۲۱۱۰ الف ۲- واحد حسابرسی داخلی باید این نکته را مورد ارزیابی قرار دهد که آیا راهبری فناوری اطلاعات از اهداف و راهبردهای سازمان پشتیبانی می‌کند یا خیر.

۲۱۲۰- مدیریت ریسک

واحد حسابرسی داخلی باید اثربخشی فرایندهای مدیریت ریسک را ارزیابی و در بهبود آن ایفای نقش کند.

تفسیر:

اثربخش دانستن یا ندانستن فرایندهای مدیریت ریسک، قضاوتی است که در نتیجه ارزیابی حسابرس داخلی از موارد زیر حاصل می‌شود:

- پشتیبانی اهداف سازمانی از مأموریت سازمان و همسویی این اهداف با مأموریت سازمان؛
- شناسایی و ارزیابی ریسک‌های عمده؛

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- بکارگیری راهکارهای مناسب برای مقابله با ریسک‌ها به گونه‌ای که ریسک‌ها را با ریسک‌های قابل‌پذیرش سازمان همسو کند؛

- اطلاعات ریسک‌های مربوط، گردآوری و به موقع در سرتاسر سازمان اطلاع‌رسانی شود به گونه‌ای که کارکنان، مدیران اجرایی و هیات مدیره را قادر به انجام مسئولیت‌های خود سازد.

واحد حسابرسی داخلی ممکن است اطلاعات پشتیبان این ارزیابی را با انجام چند کار مختلف گردآوری کند. زمانی که یافته‌های کارهای مختلف در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند، کسب شناخت از فرایندهای مدیریت ریسک سازمان و میزان اثربخشی آنها میسر می‌شود.

فرایندهای مدیریت ریسک از طریق فعالیتهای مستمر مدیریتی، ارزیابیهای جداگانه، یا هر دو، نظارت می‌شوند.

۲۱۲۰ الف ۱- واحد حسابرسی داخلی باید ریسک‌های مرتبط با راهبری، عملیات و سیستمهای اطلاعاتی سازمان را در موارد زیر ارزیابی کند:

- تحقق اهداف راهبردی سازمان؛
- قابلیت اتکا و درستی اطلاعات مالی و عملیاتی؛
- اثربخشی و کارایی عملیات و برنامه‌ها؛
- حفاظت از داراییها؛ و
- رعایت قوانین، مقررات، سیاستها، روشها و قراردادها.

۲۱۲۰ الف ۲- واحد حسابرسی داخلی باید احتمال وقوع تقلب و چگونگی مدیریت ریسک تقلب را توسط سازمان، ارزیابی کند.

۲۱۲۰ م ۱- حسابرسان داخلی در جریان انجام خدمات مشاوره‌ای باید ریسک‌ها را مطابق با اهداف کار، مورد توجه قرار دهند و نسبت به وجود دیگر ریسک‌های بااهمیت، هشیار باشند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۱۲۰.۲م- حسابرسان داخلی باید دانش خود را درباره ریسک‌هایی که در نتیجه ارائه خدمات مشاوره‌ای حاصل شده است، در ارزیابی فرایندهای مدیریت ریسک سازمان لحاظ کنند.

۲۱۲۰.۳م- حسابرسان داخلی هنگام کمک به مدیران اجرایی در استقرار و بهبود فرایندهای مدیریت ریسک باید از پذیرش هر گونه مسئولیت مدیریتی در ارتباط با مدیریت ریسک‌ها پرهیز کنند.

۲۱۳۰- کنترل

واحد حسابرسی داخلی باید از طریق ارزیابی اثربخشی و کارایی کنترل‌ها و بهبود مستمر آنها، به سازمان در حفظ کنترل‌های مؤثر یاری رساند.

۲۱۳۰.الف-۱- واحد حسابرسی داخلی باید کفایت و اثربخشی کنترل‌ها را در برخورد با ریسک‌های موجود در نظام راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان با توجه به موارد زیر ارزیابی کند:

- تحقق اهداف راهبردی سازمان؛
- قابلیت اتکا و درستی اطلاعات مالی و عملیاتی؛
- اثربخشی و کارایی عملکردها و برنامه‌ها؛
- حفاظت از داراییها؛ و
- رعایت قوانین، مقررات، سیاستها، روشها و قراردادها.

۲۱۳۰.م-۱- حسابرسان داخلی باید شناخت خود را از کنترل‌هایی که در نتیجه ارائه خدمات مشاوره‌ای حاصل شده است، در ارزیابی فرایندهای کنترلی سازمان بکار گیرند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۲۰۰- برنامه‌ریزی کار

حسابرسان داخلی باید برای هر کار، یک برنامه کاری تهیه و تدوین کنند که شامل اهداف، دامنه کار، زمانبندی اجرای کار و منابع تخصیص یافته به آن باشد.

۲۲۰۱- ملاحظات برنامه‌ریزی

حسابرسان داخلی در برنامه‌ریزی کار باید موارد زیر را در نظر بگیرند:

- اهداف فعالیت مورد بررسی و روشهایی که فعالیت مورد نظر به وسیله آن، عملکرد خود را کنترل می‌کند؛
- ریسک‌های بااهمیتی که فعالیت مورد نظر و اهداف، منابع و عملیات آن را تهدید می‌کنند و روشهایی که به وسیله آن، اثر بالقوه ریسک‌ها در سطوح قابل‌پذیرش مهار می‌شود؛
- کفایت و اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل در مقایسه با یک مدل یا چارچوب مرتبط؛ و
- فرصتهای بهبود چشمگیر در فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل.

۲۲۰۱. الف ۱- حسابرسان داخلی هنگام برنامه‌ریزی یک کار برای اشخاص برون‌سازمانی باید تفاهم‌نامه‌ای را در مورد اهداف و دامنه کار، مسئولیتهای دو طرف و دیگر انتظارات، شامل محدودیتهای مرتبط با توزیع نتایج کار و دسترسی به سوابق انجام کار، با آنان امضا کنند.

۲۲۰۱. م ۱- حسابرسان داخلی باید در مورد اهداف و دامنه کار، مسئولیتهای دو طرف و دیگر انتظارات، با متقاضیان خدمات مشاوره‌ای به تفاهم برسند. در مورد خدمات مشاوره‌ای عمده، لازم است این موارد تفاهم، مستندسازی شود.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۲۱۰- اهداف کار

اهداف هر کار باید تعیین شود.

۲۲۱۰ الف ۱- حسابرسان داخلی باید ارزیابی اولیه‌ای از ریسک‌های مرتبط با فعالیت مورد بررسی انجام دهند.

۲۲۱۰ الف ۲- حسابرسان داخلی هنگام تدوین اهداف کار باید احتمال وقوع اشتباهات، تقلب‌ها و موارد عدم رعایت بااهمیت و ریسک‌های دیگر را در نظر داشته باشند.

۲۲۱۰ الف ۳- برای ارزیابی نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترلها، معیارهای کافی مورد نیاز است. حسابرسان داخلی باید مطمئن شوند که مدیران اجرایی و هیات مدیره برای تعیین این که اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت محقق شده‌اند یا خیر، معیارهای کافی وضع کرده باشند. در صورت کفایت معیارها، حسابرسان داخلی باید این قبیل معیارها را در ارزیابی خود بکار گیرند. در صورت عدم کفایت معیارها، حسابرسان داخلی باید برای تدوین معیارهای ارزیابی مناسب، با مدیران اجرایی و هیات مدیره همکاری کنند.

۲۲۱۰ م ۱- اهداف خدمات مشاوره‌ای باید فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را تا حدی دربرگیرد که با متقاضی توافق شده است.

۲۲۱۰ م ۲- اهداف خدمات مشاوره‌ای باید با ارزشها، راهبردها و اهداف سازمان سازگار باشد.

۲۲۲۰- دامنه کار

دامنه کار تعیین شده برای هر کار باید برای دستیابی به اهداف آن کار، کافی باشد.

۲۲۲۰ الف ۱- دامنه کار باید شامل بررسی سیستمها، سوابق، کارکنان و داراییهای عینی مرتبط، از جمله موارد تحت کنترل اشخاص ثالث، باشد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۲۲۰ الف ۲- اگر در جریان انجام یک خدمت اطمینان‌بخشی، فرصتهایی برای ارائه خدمات با اهمیت مشاوره‌ای به وجود آید، تفاهم‌نامه خاصی که اهداف و دامنه کار، مسئولیتهای دو طرف و دیگر انتظارات را مشخص می‌کند، تنظیم و نتایج خدمات مشاوره‌ای، طبق استانداردهای این خدمات، اطلاع‌رسانی می‌شود.

۲۲۲۰ م ۱- حسابرسان داخلی در اجرای خدمات مشاوره‌ای باید از کفایت دامنه کار برای دستیابی به اهداف مورد توافق، اطمینان حاصل کنند. اگر حسابرسان داخلی در جریان انجام کار، با مشکلاتی برخورد کنند، این مشکلات باید با متقاضی در میان گذاشته شوند تا در مورد ادامه کار یا قطع آن، تصمیم مقتضی گرفته شود.

۲۲۲۰ م ۲- حسابرسان داخلی در جریان انجام خدمات مشاوره‌ای باید کنترل‌های سازگار با اهداف کار را مورد توجه قرار دهند و نسبت به مسائل کنترلی عمده، هشیار باشند.

۲۲۳۰- تخصیص منابع

حسابرسان داخلی باید منابع کافی و مناسبی را برای دستیابی به اهداف کار بر مبنای ارزیابی ماهیت و پیچیدگی هر کار، محدودیتهای زمانی، و منابع موجود، تخصیص دهند.

۲۲۴۰- دستورالعمل‌ها

حسابرسان داخلی باید دستورالعمل‌هایی را مدون و مستند کنند که دستیابی به اهداف کار را میسر کند.

۲۲۴۰ الف ۱- دستورالعمل‌ها باید شامل روشهای شناسایی، تجزیه و تحلیل، ارزیابی و مستندسازی اطلاعات در جریان انجام کار باشند. دستورالعمل باید پیش از بکارگیری مصوب شود و هر گونه تغییر در آن نیز با قید فوریت به تأیید برسد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۲۴۰-۱م- دستورالعمل‌های خدمات مشاوره‌ای متناسب با ماهیت هر کار، به لحاظ شکلی و محتوایی متفاوت از یکدیگر می‌باشند.

۲۳۰۰- اجرای کار

حسابرسان داخلی باید به منظور دستیابی به اهداف هر کار، اطلاعات کافی را شناسایی، تجزیه و تحلیل، ارزیابی و مستند کنند.

۲۳۱۰- شناسایی اطلاعات

حسابرسان داخلی باید برای دستیابی به اهداف کار، اطلاعات کافی، قابل‌اتکا، مربوط و سودمند را مشخص کنند.

تفسیر:

منظور از اطلاعات کافی، اطلاعاتی است که واقعی، بسنده و متقاعدکننده باشد به گونه‌ای که یک شخص محتاط و آگاه با استفاده از آن، به همان نتیجه‌ای برسد که حسابرس به آن می‌رسد. اطلاعات قابل‌اتکا، بهترین اطلاعات قابل‌دستیابی از طریق بکارگیری تکنیک‌های مناسب است. اطلاعات مربوط، از مشاهدات و توصیه‌های کاری پشتیبانی می‌کند و سازگار با اهداف کار است. اطلاعات مفید، اطلاعاتی است که به سازمان در دستیابی به اهدافش کمک کند.

۲۳۲۰- تجزیه و تحلیل و ارزیابی

حسابرسان داخلی باید نتیجه‌گیری‌ها و نتایج کار را به تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌های مناسب، متکی کنند.

۲۳۳۰- مستندسازی اطلاعات

حسابرسان داخلی باید به منظور پشتیبانی از نتیجه‌گیری‌ها و نتایج کار، اطلاعات مربوط را مستند کنند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۳۳۰ الف ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی باید دسترسی به سوابق کار را کنترل کند. وی باید پیش از ارائه چنین سوابقی به اشخاص برون‌سازمانی، تأیید مدیریت ارشد یا مشاور حقوقی را به نحو مناسب دریافت کند.

۲۳۳۰ الف ۲- صرف نظر از ابزارها و وسایل گوناگون مورد استفاده برای ذخیره سازی انواع اطلاعات، مدیر واحد حسابرسی داخلی باید الزاماتی را برای نگهداری سوابق کار مقرر نماید. این الزامات نگهداری باید با سیاستهای سازمانی و هرگونه الزام برون سازمان یا سایر الزامات مربوط، سازگار باشد.

۲۳۳۰ م ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی باید سیاستهای حاکم بر حفظ و نگهداری سوابق کارهای مشاوره‌ای و همچنین انتشار آنها به گروه‌های درون و برون سازمانی را تدوین کند. این سیاست‌ها باید با خط‌مشی‌های سازمان و هرگونه ضوابط مربوط و سایر الزامات، سازگار باشد.

۲۳۴۰- سرپرستی کار

کارها باید به گونه ای درست سرپرستی شوند تا از دستیابی به اهداف، اطمینان حاصل شود، کیفیت تضمین گردد، و کارکنان ارتقا یابند.

تفسیر:

میزان سرپرستی لازم، به خبرگی و تجربه حسابرسان داخلی و پیچیدگی کار بستگی دارد. مدیر حسابرسی داخلی، مسئولیت کلی سرپرستی کار را بر عهده دارد، اعم از آن که کار توسط واحد حسابرسی داخلی یا برای آن انجام شود، وی می تواند از کارکنان با تجربه مناسب واحد حسابرسی داخلی برای بررسی کار استفاده کند. شواهد مناسبی از سرپرستی، مستند و نگهداری می شود.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۴۰۰- اطلاع‌رسانی نتایج

حسابرسان داخلی باید نتایج کار را اطلاع‌رسانی کنند.

۲۴۱۰- محتوای اطلاع‌رسانی

اطلاع‌رسانی باید شامل اهداف و دامنه کار و همچنین، نتیجه‌گیریها، پیشنهادها و اقدامات برنامه‌ریزی شده، باشد.

۲۴۱۰ الف ۱- اطلاع‌رسانی نهایی نتایج کار باید در موارد مقتضی، شامل اظهارنظر یا نتیجه‌گیریهای حسابرسان داخلی باشد. در مواردی که حسابرسان داخلی به اظهارنظر یا نتیجه‌گیری مبادرت می‌ورزند باید انتظارات مدیران ارشد، هیات مدیره و سایر ذینفعان را در نظر بگیرند و اظهارنظر یا نتیجه‌گیری آنان، متکی به اطلاعات کافی، قابل‌اتکا، مربوط و مفید باشد.

تفسیر:

اظهارنظرهایی که در مورد یک کار ارائه می‌شود، می‌تواند به اشکال مختلفی مانند رتبه‌بندی‌ها، نتیجه‌گیری‌ها یا دیگر روشهای توصیف نتایج، باشد. کاری که درخصوص آن اظهارنظر می‌شود ممکن است ارزیابی کنترل‌های مربوط به یک فرایند، ریسک یا قسمت تجاری خاص را در بر بگیرد. شکل دهی این گونه اظهارنظرها مستلزم در نظر گرفتن نتایج کار و میزان اهمیت آنها می‌باشد.

۲۴۱۰ الف ۲- از حسابرسان داخلی انتظار می‌رود در اطلاع‌رسانی‌های خود، رضایتبخش بودن عملکرد خود را به روشنی بیان دارند.

۲۴۱۰ الف ۳- هنگام گزارش نتایج کار به اشخاص برون‌سازمانی باید محدودیت‌های موجود در رابطه با توزیع و استفاده از نتایج نیز اطلاع‌رسانی شود.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱.۲۴۱۰- اطلاع‌رسانی میزان پیشرفت و نتایج خدمات مشاوره‌ای، بسته به ماهیت کار و نیازهای متقاضی، شکل و محتوای متفاوتی خواهد داشت.

۲۴۲۰- کیفیت اطلاع‌رسانیها

اطلاع‌رسانیها باید دقیق، واقع‌بینانه، روشن، مختصر، سازنده، کامل و به‌موقع باشند.

تفسیر:

اطلاع‌رسانی دقیق، بدون اشتباهات و نارسایی‌ها و مبتنی بر واقعیات است. اطلاع‌رسانی واقع‌بینانه، منصفانه، بدون غرض‌ورزی و جانبداری است و حاصل ارزیابی‌های منصفانه و متوازن کلیه واقعیات و شرایط مربوط می‌باشند. اطلاع‌رسانی روشن، به آسانی قابل‌فهم و منطقی است، از اصطلاحات و جملات فنی غیرضرور اجتناب می‌کند و همه اطلاعات مهم و مربوط را ارائه می‌نماید. اطلاع‌رسانی مختصر به معنای بیان نکات اصلی و پرهیز از ارائه جزئیات، تکرار مطالب و زیاده‌گویی غیر ضرور است. اطلاع‌رسانی سازنده به معنای سودمندی برای متقاضی و سازمان است و در صورت لزوم پیشنهادهایی برای بهبود عملیات در بر دارد. اطلاع‌رسانی کامل، به این معنا است که هیچگونه کاستی در ارائه مطالبی وجود ندارد که برای مخاطب، هدف اساسی به شمار می‌روند و شامل همه اطلاعات مهم و مربوط و مشاهدات پشتوانه پیشنهادها و نتیجه‌گیری‌ها می‌باشد. اطلاع‌رسانی به‌موقع با توجه به اهمیت موضوع، در زمان مناسب انجام می‌شود و به مدیران اجرایی اجازه می‌دهد اقدام اصلاحی مناسب را انجام دهند.

۲۴۲۱- اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها

اگر در اطلاع‌رسانی نهایی، اشتباهات یا از قلم افتادگی‌های عمده‌ای روی داده باشد، مدیر واحد حسابرسی داخلی باید اطلاعات تصحیح شده را در اختیار همه اشخاصی قرار دهد که مخاطب اطلاع‌رسانی اولیه بوده‌اند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۴۳۰- بکارگیری عبارت "طبق استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی انجام شده است"

حسابرسان داخلی تنها هنگامی می‌توانند در گزارش خود تصریح کنند که خدماتشان "طبق استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی انجام شده است" که نتایج برنامه بهبود و تضمین کیفیت، پشتوانه چنین ادعایی باشد.

۲۴۳۱- افشای موارد عدم پیروی

چنانچه موارد عدم پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای یا استانداردها بر یک کار بخصوص تأثیر داشته باشد، در اطلاع‌رسانی نتایج باید موارد زیر افشا شود:

- اصول یا احکام آیین رفتار حرفه‌ای یا استانداردهایی که انطباق کامل با آنها حاصل نشده است؛
- دلیل (دلایل) عدم پیروی؛ و
- تأثیر موارد عدم پیروی بر کار مورد نظر و نتایج اطلاع‌رسانی شده آن.

۲۴۴۰- انتشار نتایج

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید نتایج کار را به اشخاص ذیصلاح اطلاع‌رسانی کند.

تفسیر:

مدیر واحد حسابرسی داخلی مسئول بررسی و تصویب اطلاع‌رسانی نهایی، پیش از صدور آن و تصمیم‌گیری در مورد دریافت کنندگان اطلاع‌رسانی و نحوه تحویل گزارش به آنان می‌باشد. حتی اگر مدیر واحد حسابرسی داخلی این وظایف را تفویض کند، کماکان مسئولیت کلی این موارد را بر عهده دارد.

۲۴۴۰ الف ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی مسئول اطلاع‌رسانی نتایج نهایی کار به اشخاصی است که می‌توانند از توجه کافی به نتایج کار، اطمینان دهند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۴۴۰ الف ۲- اگر در الزامات قانونی، مقرراتی یا دولتی، شیوه دیگری مشخص نشده باشد، مدیر واحد

حسابرسی داخلی پیش از توزیع گزارش بین اشخاص برون‌سازمانی باید:

- ریسک بالقوه این کار را برای سازمان، ارزیابی کند؛
- در موارد مقتضی، با مدیران ارشد یا مشاور حقوقی مشورت کند؛ و
- انتشار نتایج را از طریق محدود کردن کاربرد آن نتایج، کنترل کند.

۲۴۴۰ م ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی مسئول اطلاع‌رسانی نتایج نهایی خدمات مشاوره‌ای به متقاضیان است.

۲۴۴۰ م ۲- در جریان انجام خدمات مشاوره‌ای ممکن است موضوعات مرتبط با راهبری، مدیریت ریسک و کنترل مشخص شوند. در مواردی که این موضوعات برای سازمان حائز اهمیت محسوب می‌شوند باید به مدیران ارشد و هیات مدیره اطلاع داده شود.

۲۴۵۰- اظهارنظرهای کلی

در مواردی که یک اظهارنظر کلی ارائه می‌شود باید در آن، انتظارات مدیران ارشد، هیات‌مدیره و سایر ذینفعان لحاظ گردد و این اظهارنظر باید با اطلاعات کافی، قابل‌اتکا، مربوط و مفید، پشتیبانی شود.

تفسیر:

در این اطلاع‌رسانی، موارد زیر مشخص می‌شود:

- دامنه کار، شامل دوره زمانی که اظهارنظر به آن مربوط است؛
- محدودیتهای اعمال شده بر دامنه کار؛
- در نظر گرفتن همه کارهای مرتبط، شامل امکان اتکا بر دیگر عرضه‌کنندگان خدمات اطمینان‌بخشی؛

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- چارچوب کنترل یا ریسک یا دیگر معیارهای استفاده شده به عنوان مبنای اظهارنظر کلی؛ و
- اظهارنظر، قضاوت یا نتیجه‌گیری کلی حاصل شده.

در مواردی که اظهارنظر کلی دال بر رضایت‌بخش نبودن وضعیت موضوعات بررسی شده است، دلایل آن باید بیان شود.

۲۵۰۰- پایش پیشرفت

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید سیستمی را برای پایش نتایج اطلاع‌رسانی شده به مدیران اجرایی، ایجاد و نگهداری کند.

۲۵۰۰ الف ۱- مدیر واحد حسابرسی داخلی برای نظارت بر اقدامات مدیران و حصول اطمینان از این که این اقدامات به گونه‌ای اثر بخش انجام شده‌اند یا اینکه مدیران ارشد، ریسک عدم انجام هر گونه اقدام را پذیرفته‌اند باید فرایند پیگیری مناسبی را برقرار کند.

۲۵۰۰ م ۱- واحد حسابرسی داخلی باید آثار نتایج خدمات مشاوره‌ای را در حد توافق شده با متقاضی، مورد نظارت و پیگیری قرار دهد.

۲۶۰۰- اطلاع‌رسانی در زمینه پذیرش ریسک‌ها

در مواردی که مدیر واحد حسابرسی داخلی به این نتیجه می‌رسد که میزان ریسک پذیرفته شده توسط مدیران اجرایی از دیدگاه سازمان، پذیرفتنی نیست باید این موضوع را با مدیران ارشد در میان بگذارد. در صورتی که مدیر واحد حسابرسی داخلی به این نتیجه برسد که موضوع به نحو مناسبی حل و فصل نشده است باید موضوع را به اطلاع هیات مدیره برساند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر:

تشخیص ریسک‌های پذیرفته شده توسط مدیران ممکن است از طریق ارائه خدمات اطمینان‌بخشی یا مشاوره‌ای، نظارت بر پیشرفت اقدامات انجام شده توسط مدیران در ادامه خدمات ارائه شده قبلی یا به روشهای دیگر صورت پذیرد. مسئولیت تصمیم‌گیری در خصوص ریسک‌ها بر عهده مدیر واحد حسابرسی داخلی نیست.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تعاریف

آیین رفتار حرفه‌ای

آیین رفتار حرفه‌ای انجمن حسابرسان داخلی، اصول مربوط به حرفه و کار حسابرسی داخلی و احکامی است که رفتار مورد انتظار از حسابرسان داخلی را توصیف می‌کند. رعایت آیین رفتار حرفه‌ای توسط حسابرسان و مؤسساتی که به ارائه خدمات حسابرسی داخلی می‌پردازند، الزامی است. هدف آیین رفتار حرفه‌ای، نشر فرهنگ اخلاقی در حرفه حسابرسی داخلی در سطح جهان است.

ارزش‌افزایی

واحد حسابرسی داخلی زمانی برای سازمان (و ذینفعان آن) ارزش افزا است که خدمات اطمینان‌بخشی واقع‌بینانه و سودمندی را عرضه نماید و در اثربخشی و کارایی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل، نقش‌آفرینی کند.

استاندارد

بیانیه حرفه‌ای تدوین شده توسط هیات تدوین استانداردهای حسابرسی داخلی است که الزامات انجام طیف وسیعی از فعالیتهای حسابرسی داخلی و ارزیابی عملکرد حسابرسی داخلی را تشریح می‌کند.

استقلال

عدم وابستگی واحد حسابرسی داخلی به قیود و شروطی است که توانایی آن را برای انجام مسئولیت‌هایش بدون هرگونه جانبداری، تهدید می‌کند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

اظهار نظر

رتبه بندی، نتیجه‌گیری یا دیگر اشکال توصیف نتایج یک کار حسابرسی داخلی بخصوص، که مربوط به جنبه‌های گوناگون اهداف و دامنه آن کار می‌باشد.

اظهار نظر کلی

رتبه بندی، نتیجه‌گیری یا دیگر اشکال توصیف نتایج که توسط مدیر واحد حسابرسی داخلی ارائه می‌شود و در سطحی کلی، به فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان می‌پردازد. اظهار نظر کلی، قضاوت حرفه‌ای مدیر واحد حسابرسی داخلی بر مبنای نتایج تعدادی از کارهای انجام شده و دیگر فعالیت‌هایی است که در یک فاصله زمانی مشخص، انجام شده است.

اهداف کار

گزاره‌های فراگیر تدوین شده توسط حسابرسان داخلی که دستاوردهای مورد نظر آن کار را معرفی می‌کند.

اهمیت

اهمیت نسبی یک موضوع در زمینه مورد بررسی است که شامل عوامل کمی و کیفی نظیر اندازه، ماهیت، حاصل، ارتباط و تأثیر می‌شود. حسابرسان داخلی برای ارزیابی اهمیت موضوعات در زمینه اهداف مربوط، از قضاوت حرفه‌ای خود سود می‌برند.

پیروی

رعایت سیاست‌ها، برنامه‌ها، روشها، قوانین، مقررات، قراردادها یا دیگر الزامات.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تضاد منافع

هرگونه رابطه‌ای که واقعا یا در ظاهر منافع سازمان را به بهترین وجه تأمین نکند. تضاد منافع، به توانایی فرد برای انجام واقع‌بینانه وظایف و مسئولیت‌هایش آسیب می‌زند.

تقلب

عملی غیرقانونی که مشخصه آن فریب‌کاری، پنهان‌کاری یا خیانت در امانت است. این اعمال از طریق تهدید به خشونت یا توسل به زور انجام نمی‌شوند. تقلب، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور کسب پول، مال یا خدمات، برای اجتناب از پرداخت یا از دست دادن خدمات، تضمین مزایای شخصی یا تجاری انجام می‌شود.

تکنیک‌های حسابرسی متکی بر فناوری

هر گونه افزار حسابرسی خودکار نظیر نرم‌افزارهای عمومی حسابرسی، نرم‌افزارهای مولد داده‌های آزمایشی، دستورالعمل‌های حسابرسی رایانه‌ای، نرم‌افزارهای حسابرسی خاص و تکنیک‌های حسابرسی به کمک رایانه.

چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای

چارچوب نظری که برای سازماندهی رهنمودهای رسمی تدوین شده توسط انجمن حسابرسان داخلی استفاده می‌شود. رهنمودهای رسمی از دو بخش تشکیل شده است: (۱) رهنمودهای اجباری و (۲) رهنمودهای قویاً توصیه شده.

خدشه

خدشه به استقلال سازمانی و واقع‌بینی فردی می‌تواند شامل تضاد منافع شخصی، محدودیت در دامنه کار حسابرسی، محدودیت در دسترسی به سوابق، کارکنان و داراییها، و محدودیت در منابع باشد.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

خدمات اطمینان‌بخشی

بررسی واقع‌بینانه شواهد با هدف فراهم آوردن یک ارزیابی مستقل از فرایندهای راهبردی، مدیریت ریسک و کنترل برای سازمان. نمونه‌هایی از این خدمات می‌تواند اطمینان‌بخشی مالی، عملکرد، رعایت، امنیت سیستم و راستی آزمایی را شامل شود.

خدمات مشاوره‌ای

کارهای مشاوره‌ای و دیگر فعالیتهای خدماتی مرتبطی که در مورد ماهیت و دامنه آن با متقاضی توافق می‌شود، و به منظور ارزش‌افزایی و بهبود فرایندهای راهبردی، مدیریت ریسک و کنترل سازمان انجام می‌گیرد، البته با این فرض که حسابرس داخلی، مسئولیت مدیران اجرایی را به عهده نمی‌گیرد. نمونه‌هایی از این گونه خدمات شامل مشاوره، توصیه، تسهیل و آموزش می‌باشد.

خدمت

انجام یک کار، وظیفه یا بررسی خاص توسط حسابرس داخلی، که با عناوینی نظیر حسابرسی داخلی، خود ارزیابی کنترل، بررسی تقلب یا مشاوره انجام می‌شود. یک خدمت ممکن است شامل وظایف یا فعالیتهای متعددی باشد که برای دستیابی به مجموعه‌ای مشخص از اهداف مرتبط، طراحی می‌شود.

دستورالعمل

فهرست روشهای لازم‌الاجرا در یک کار حسابرسی داخلی است که به منظور دستیابی به اهداف آن کار، طراحی می‌شود.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

راهبری

به مجموعه فرایندها و ساختارهای استقرار یافته توسط هیات مدیره برای آگاهی بخشی، هدایت، مدیریت و نظارت بر فعالیتهای سازمان در راستای دستیابی به اهداف آن، گفته می‌شود.

راهبری فناوری اطلاعات

راهبری فناوری اطلاعات متشکل از رهبری، ساختارهای سازمانی و فرایندهایی است که اطمینان می‌دهد فناوریهای اطلاعاتی بنگاه از راهبردها و اهداف سازمان پشتیبانی می‌کند.

ریسک

امکان وقوع رخدادی که بر دستیابی به اهداف، تأثیر می‌گذارد. ریسک، برحسب آثار و احتمال رخداد آن، محاسبه می‌شود.

ریسک‌پذیری

سطحی از ریسک که سازمان مایل به پذیرش آن است.

عرضه‌کننده برون‌سازمانی خدمات

به فرد یا مؤسسه‌ای خارج از سازمان گفته می‌شود که دانش، مهارت و تجربه‌ای ویژه در زمینه‌ای خاص دارد.

فرایندهای کنترل

سیاست‌ها، روشها (اعم از دستی و خودکار) و فعالیتهایی که به عنوان بخشی از چارچوب کنترلی به منظور کسب اطمینان از این طراحی و اجرا می‌شوند که ریسک‌ها در محدوده‌ای قرار دارند که سازمان، مایل به پذیرش آن است.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

کنترل

هرگونه اقدامی که مدیران اجرایی، هیات مدیره یا دیگر اشخاص برای مدیریت ریسک و افزایش احتمال دستیابی به اهداف تعیین شده، انجام می‌دهند. برنامه‌های مدیران اجرایی با سازماندهی و هدایت اقدامات لازم، کسب اطمینان معقول از تحقق اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت را میسر می‌کند.

کنترل کافی

کنترل کافی زمانی وجود دارد که مدیران اجرایی، فعالیتهای سازمان را به گونه‌ای برنامه‌ریزی و سازماندهی کرده باشند که اطمینان معقولی از مدیریت اثر بخش ریسک‌های سازمان و تحقق اهداف آن به گونه‌ای کارا و با صرفه، حاصل شود.

کنترل‌های فناوری اطلاعات

کنترل‌هایی که مدیریت و راهبری کسب و کار را پشتیبانی می‌کنند و نیز کنترل‌های عمومی و فنی حاکم بر زیرساختهای فناوری اطلاعات نظیر نرم‌افزارهای کاربردی، اطلاعات، زیرساخت‌ها و کارکنان.

محیط کنترلی

نگرش و اقدامات هیات مدیره و مدیران اجرایی در خصوص اهمیت کنترل در سازمان. محیط کنترلی، نظم و انضباط و ساختار لازم را برای تحقق اهداف اصلی سیستم کنترل داخلی فراهم می‌آورد. محیط کنترلی شامل عناصر زیر است:

- درستکاری و فضائل اخلاقی؛
- طرز فکر و سبک کارکرد مدیران اجرایی؛
- ساختار سازمانی؛
- واگذاری اختیار و مسئولیت؛

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- سیاستها و روشهای مربوط به منابع انسانی؛
- صلاحیت کارکنان.

مدیر حسابرسی داخلی

فردی که مسئولیت مدیریت اثربخش واحد حسابرسی داخلی را طبق منشور واحد حسابرسی داخلی، تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها بر عهده دارد. مدیر حسابرسی داخلی یا اشخاصی که به وی گزارش می‌دهند، اشخاصی واجد شرایط و دارای مجوزهای مناسب برای فعالیتهای حرفه‌ای می‌باشند. ممکن است عنوان شغلی مدیر واحد حسابرسی داخلی در سازمانهای مختلف، متفاوت باشد.

مدیریت ریسک

فرایند شناسایی، ارزیابی، مدیریت و کنترل رویدادها یا موقعیتهای بالقوه‌ای، که به منظور کسب اطمینان معقول از دستیابی به اهداف سازمان بکار گرفته می‌شود.

منشور

منشور حسابرسی داخلی، سندی است رسمی که هدف، اختیار و مسئولیت واحد حسابرسی داخلی را مشخص کند. منشور حسابرسی داخلی، جایگاه واحد حسابرسی داخلی را در سازمان، تعیین می‌کند؛ دسترسی به سوابق کارکنان و داراییهای عینی مرتبط با انجام کار را مجاز اعلام می‌نماید؛ و دامنه فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی را معین می‌کند.

واحد حسابرسی داخلی

دایره، قسمت، گروه مشاوران یا دیگر دست‌اندرکاران حرفه‌ای که خدمات مستقل اطمینان‌بخشی واقع بینانه و مشاوره‌ای را برای ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان، عرضه می‌دارند. واحد

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

حسابرسی داخلی به سازمان کمک می‌کند تا از طریق رویکردی سیستماتیک و روش مند در ارزیابی و بهبود اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل، به اهدافش دست یابد.

واقع‌بینی

نگرشی ذهنی و بدون جانبداری است که به حسابرسان داخلی اجازه می‌دهد کارهای حسابرسی داخلی را به گونه‌ای انجام دهند که به نتیجه کار خود ایمان داشته باشند و از کیفیت کار آنان کاسته نشود. لازمه واقع‌بینی آن است که قضاوت حسابرسان داخلی درباره موضوعات مرتبط با حسابرسی، تحت تاثیر قضاوت‌های دیگران قرار نگیرد.

هیات مدیره

بالاترین رکن راهبری سازمان که مسئولیت هدایت و نظارت کلی بر فعالیتهای مدیران اجرایی سازمان را برعهده دارد. این هیات، معمولاً از تعدادی مدیر مستقل (با عنوان هیات مدیره، هیات نظارت، یا هیات امناء) تشکیل می‌گردد. اگر در یک سازمان، چنین گروهی وجود نداشته باشد، ممکن است اصطلاح "هیات مدیره" به رأس سازمان گفته شود. "هیات مدیره" ممکن است به کمیته حسابرسی که ارکان راهبری، وظایف مشخصی را به آنها واگذار کرده‌اند نیز گفته شود.